

הילכתא

לדעת לחיות כהלכה

נושא הגיליון

'דמי שביעית'

קֹדֶשׁ תְּהִיָּה לָכֶם

הקדמה: בגיליון שלפנינו מבואר בקצרה המושג של "דמי שביעית" והשלכותיו באופנים שנוגעים למעשה. הקונה מוצרים כשרים כחנניות שמוכרים תוצרת שביעית ללא פיקוח, האם צריך לחוש שהעודף קדוש בקדושת שביעית. ומהי צורת התשלום המומלצת, (מטבעות, שטרות כסף, צ'ק, כרטיס אשראי)? והאם צריך לחוש דמי שביעית בכסף שבבנקים?

תפיסת דמים: מבואר במשנה (שביעית פרק ז משנה א, פרק ח משנה ז-ח), ובתורת כהנים (בהר פרשה ג), ובגמ' (סוכה דף מ: מ:א. קדושין דף נח. עבודה זרה דף נד: בכורות דף ט.), ונפסק ברמב"ם (הלכות שמיטה ויובל פרק ו הלכה א-י), כאשר מוכרים פירות שביעית בכסף, או מחליפים אותם בעד מאכלים אחרים, הכסף או המאכל המתקבל בעד הפירות מתקדש בקדושת שביעית, והפרי עצמו נשאר עומד בקדושתו.

וכמובאר בברייתא "כיצד, לקח בפירות שביעית בשר, אלו ואלו מתבערים בשביעית. לקח בבשר דגים, יצא בשר ונכנסו דגים. לקח בדגים יין, יצאו דגים ונכנסו יין. לקח ביין שמן, יצא יין ונכנסו שמן. הא כיצד, אחרון אחרון נתפס בשביעית ופרי עצמו אסור."

האיור מתוך ספר 'דרך השמיטה'

דבר העורך

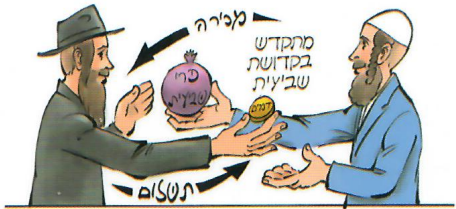
חדש ימינו כְּקִדְּם

לצערינו, רוב תושבי ארץ ישראל עדיין אינם שומרי שביעית, וסוחרים בתוצרת שיש בה קדושת שביעית, מאות אלפי שקלים של דמי שביעית מוזרמים מידי יום מתנויות השיווק אל המערכת הפיננסית באמצעות החדר עודף ללקוחות, תשלומים לספקים, הפקדות בבנקים, פריטה אצל חלפנים, החזרי הלוואות, ועוד.

הנוהגים להחמיר לשמור קדושת שביעית ביבול נכרי כשיטת המבי"ט, עליהם לחשב גם את חנויות המזון של הציבור החרדי המשווקים יבול נכרי ללא שליחות שדמי הפירות הם דמי שביעית.

ידוע שהגה"ק רבי יואל מסאטמר זיע"א כתב כמה תשובות על ענין האתרוגים בשביעית (קונטרס שלש תשובות), והתבטא בכאב, באלפי שנות גלות לא היה מצוי מכשול של פירות שמיטה, וכעת בגלות שלטון הערב רב, מצא השטן דרך להכשיל באכילת פירות שביעית ודמי שביעית ללא הכשר, וגם בחו"ל משווקים תוצרת אסורה ובפרט אתרוגים, ונמצא שהמכשול מגיע עד קצווי תבל.

בברכת התורה
עקיבא יוסף לוי

האיור מתוך גיליון 'כל מקדש שביעית' 17

3. המערכת הפיננסית

עודף בחנות רגילה: לכאורה היה צריך להיזהר ולחשוש בכל המעות שמהם הם דמי שביעית, גם ברכישה בחנות רגילה, או במשיכה מהבנק. וכתב הרמ"ש **סירליאו** (ירושלמי שביעית פרק ט הלכה ו) וכן נקטו **החזון איש** (שביעית סימן י ס"ק ז), דרך אמונה פרק ו ס"ק לז, חוט שני שמיטה עמוד שכו), **והמנחת יצחק** (סימן חלק ו סימן קכט) **והמנחת שלמה** (ש"ת חלק א סימן מה, שביעית פרק ז משנה א) **ובמשנת יוסף** (חלק יב סימן כג) שאין לחוש מלקנות מעם הארץ דבר שאין בו זיקת שביעית, דאזלינן בתר רובא, וכל דפריש מרובא פריש. וכיון שרוב המטבעות בחנויות ובבנקים אינם דמי שביעית, אין לחוש לקדושת שביעית בדמים, משום דכל דפריש מרובא פריש.

עודף בחנות ירקנות: כל האמור שייך רק בחנות שלא מוכרים בה פירות שביעית, אבל בחנות שמוכרים בה גם פירות שביעית, וקנה דברים שאין בהם קדושת שביעית וקיבל עודף, יש לו לחשוש שמעות העודף שגיבל קדושים בקדושת שביעית. שכן חנות זו מוכרת פירות שביעית תדיר, והרבה בו הכסף המונח בקופה התקבל בעד פירות שביעית, וכל מטבע הוא בספק דמי שביעית, ואין להתייר משום 'הלך אחר הרוב', ד"ל קבוע כמחצה על מחצה. ואין להתייר משום 'ביטול ברוב', מהטעמים שהובאו לעיל 'דבר שיש לו מתירין', ודבר שבמנין' ודבר חשוב'.

וכתב **במשפטי ארץ** (פרק יט סעיף יח ובהערה), שד"ן זה אמר גם בחנות שרק מיעוט הכסף קדוש, ורובו אינו קדוש שעדיין יש 'ספק דמי שביעית' בעודף כיון שיש בוודאות כסף שביעית בקופה. ובכדי לא להיכנס לחשש דמי שביעית מומלץ לשלם בכרטיס אשראי, או לשלם במזומין, וכך לא יקבל עודף.

ובספר **פירות שביעית** (פרק ה סעיפים כד לא) הובאו פירי דינים בענין קניה בהקפה והבלעה: תשלום במחאה או בכרטיס אשראי, פירות המצרכים בחשבונות, הבלעת המזון המקורי של פירות שביעית במחירי הטרחה שהושקעה בהם.

וכתב **בחוט שני** (הלכות שמיטה עמוד שכו-שכח), וכעין זה **בשו"ת אור לציון** (פרק ג סעיף ב), שאם קונים בחנות גם בהקפה והרבה פורעים בצ'קים, לא איקבע איטורא ואזלינן בתר רובא, אבל בירקן שרוב פירותיו קדושים בקדושת שביעית יש מקום להימנע מקבלת עודף. ולגבי תנתת חלוקה של אוצר בית דין, אין כל חשש בקבלת עודף, שאין קדושת שביעית בדמים בקופה, שאינו תמורת הפירות אלא שכר טירחה של שלוחי בית דין.

על פי דבריו, ניתן לומר לגבי הנוהג קדושת שביעית בפירות נכרי, וקונה בחנויות בהן מוכרים פירות נכרי רק בשליחות, שאין בכך חשש דמי שביעית, כיון שהכסף אינו תשלום לפירות אלא החזר חוב שהוציא בעל החנות לשלם לנכרי.

4. חילול העודף

חילול ברכישה: **בחוט שני** (שמיטה עמוד שכו) הסתפק האם קבלת עודף במכירה נחשב דרך מקח או דרך חילול, מצד אחד ניתן לומר כשם שרכישת הפירות הם דרך מקח, גם קבלת העודף הוא דרך מקח, למרות שאין לו עת מפורשת לחלל מכל מקום עצם העסקה של קניה וקבלת עודף גורם לחילול הקדושה על המעות שבידי הנונוני ומעות העודף הם חולין, מאידך ניתן לומר שהעודף אינו דרך מקח ונמצא שקיבל הלוקח דמי שביעית, ורק אם מתנה בפירוש שמחלל את קדושת הדמים לא יהיה קדושה בעודף. והניח בצ"ע.

חז"ל למדו זאת **מהפסוק** (ויקרא פרק כה פסוק יב) **כִּי יוֹבֵל** הוא קִדְשׁ תְּהִיָּה לְכֶם, השביעית הרי היא כקדוש; מה קודש תנפס את דמיון אף שביעית תופסת את דמיה (סוכה פרק ז:מ). כלומר, כשם שהקונה חפץ מן הקדש ונותן בעדו כסף, הכסף נתפס בקדושת ההקדש, כך הקונה פרי של שביעית ונותן בעדו כסף, הכסף נתפס בקדושת שביעית, ויש לנהוג בו כדיני שביעית.

1. דיני קדושת דמים

הגם שקדושת הפרי נתפסת בכסף, גם הפרי נשאר בקדושתו, ועל הקונה לנהוג בו בכל דיני קדושת שביעית. ובכך חמורה השביעית מן ההקדש, שבהקדש, על ידי הפדיון פוקעת הקדושה והחפץ ועוברת אל הדמים, ואילו בשביעית, גם הפירות וגם הדמים הקדושים. הפרי הראשון שגדל בשביעית מתפס רק בדרך מקח ולא בדרך חילול. הפרי השני מתפס בין דרך מקח בין דרך חילול.

בפירות יגדולי שביעית קיים 'קדושת הגוף' שאינו נפקע לעולם, לעומת זאת הדמי שביעית קיים רק 'קדושת דמים' שנפקע במכירה ובחליפין, ולכן אם חזר וקנה או החליף תמורת דמי שביעית פירות אחרים (כגון יבול שישית או חו"ל), פוקעת הקדושה מן הכסף ועוברת אל הפירות.

קדושת דמי שביעית אינה קדושת הפירות עצמם, חייבין בביעורו ואסורים בהפסד רבנה עושים מהם מלוגמא ואין פורעין בהם את החוב ואין לוקחין מהם עבדים וקרקעות ובהמה טמאה, ויש לקנות בהם דברי מאכל ולנהוג במאכל קדושת שביעית. אסור לקנות דמי שביעית בדמים שאינם דברי מאכל, כגון בגדים כלים וכיוצא בזה. טעם הדבר במבאר **הרמב"ן** (עבודה זרה סב.) כי בדבר שאינו מאכל אי אפשר לנהוג בהם קדושת שביעית 'ומפקע להו מקדושתיהו, ולא קרינא בהו לאלכא'.

וכתב **החזון איש** (פרק כו סדר שביעית אות ו ד"ה לקט), לקט פירות אילן מפורסד הפקר, וראי למכור לאחר, והדמים שקבל קדושים בקדושת שביעית, וצריך לקנות בהם רק אוכל ואוכלן בקדושת שביעית כאילו היו גלילין בשביעית, שדמי שביעית החליפו קדושתן על הפירות.

2. ביטול ברוב

אין ביטול: מבואר **בגמ'** (נדרים דף נח), ונפסק **ברמב"ם** (הלכות שמיטה פרק ז הלכה כב, הלכות מאכלות אסורות פרק טו הלכה ח), שאם התערבו פירות שביעית עם פירות אחרים, אם הם מאותו מין נאסר בכל שהוא, ואם אינם מאותו מין אסורים רק בנותן טעם.

סברת הגמ' מבאר **הר"ן** (נדרים דף נח. ד"ה אמר להם), שהשביעית אוסרת במינה בכל שהוא, וצריך לאכול את כל התערובת קודם זמן הביעור, כיון שאפשר לאכלו בהיתר דינו כ'דבר שיש לו מתירין' שאינו בטל בתערובת. ולפי זה כתב **בדרך אמונה** (ס"ק קמד) שאם התערב אחרי זמן הביעור שכבר נאסרו הפירות, אינו אוסר בכל שהוא אלא שביעור נותן טעם, שכבר אין לו מתירין ובטל בתערובת כל זמן שאין בו נותן טעם.

וכתב **המנחת שלמה** (חלק א סימן מה) שגם בדמי שביעית עצמם הדין כך, שאם התערבו באחרים אוסרים בכל שהם, מכמה טעמים. לטעם **הר"ן** (ה"ל) הרי הדמים יש להם מתירים שיכול לאכלם בטעם הקדושה. לטעם **התוס'** (מעילה דף כא: ד"ה פרוטה) כי מטבע הוא דבר חשוב ולא בטל. לטעם **המשנה למלך** (הלכות מעילה פרק ז הלכה ו) מטבע לא גרע מדבר שדרכו להימנות, ומבואר **בשו"ע** (י"ד סימן קי סעיף א) שכל דבר שדרכו להימנות אינו בטל.

לפי דבריו, אם הלוקוח רוצה שהעודף שיקבל יהיה חולין בוודאות, עליו לומר למוכר בעת נתינת הכסף, שהכסף שנתן לו יהיה תמורת העודף, וכך החלפת הכסף בעודף תיחשב לחילול דמי שביעית על המעות ששילם והמעוטה שיקבל יהיו חולין.

לדעת **המנחת שלמה** (שו"ת א סימן מה, שביעית פרק ז משנה א) ברור שמתן העודף הוא דרך חילול, ומותר בכל אופן לקבל עודף אפילו שיש לקופאי בוודאות דמי שביעית, כי החזר העודף על הסכום הגדול נחשב כחילול הקדושה מדמי השביעית ויוצא לחולין, לדוגמה; אם הלוקח שילם למוכר בשטר של 50 ₪ עבור פירות בשווי 40 ₪ כאשר המוכר מחזיר ללוקוח 10 ₪ נחשב שהמוכר מחלל את קדושת דמי שביעית מהמטבע של 10 ₪ על אחד מחמשה מהשטר של 50 ₪, ואין בכך איסור משום מסירת דמי שביעית לעם הארץ, כיון שעל ידי החליפין לא התחדש מכשול אצל החשוד.

משמעות הלשון של המנחת שלמה, שצריך לפרש כן להדיא שמחלל את המעות זה על הזה, וכתב **הגר"צ ובר שליט"א** (דבר השמיטה עמוד מו) שמסתבר שאין צריך לפרש שמחלל, כיון שהמכירה היא הפירושה שמתכוון לחלל.

וכן נקט **הגר"מ סטרנבוך שליט"א** (שמיטה כהלכתה פרק רביעי אות ז-ח) שמתור לקבל עודף, כי העודף יוצא לחולין ותחתיו נכנס הכסף שנתן לחנות. והביא שיש יחידיים מדקדקים לשלם במדויק כדי שלא לקבל עודף של דמי שביעית.

חילול לאחר הרכישה: אם כבר קיבל מטבעות עודף בחנות כזו ויש חשש קדושת דמים במעות, העצה המומלצת לחלל את המטבעות שקיבל על מאכל שאין בו קדושת שביעית, כגון: גבינה, בשר, או פירות שישית או חו"ל, ויאכל אותם בקדושת שביעית.

ואינו צריך לקנות את אותו המאכל בכסף, אלא יקח מאכל כזה שכבר נמצא בביתו ויחלל את הכסף על המאכל, ויאכלנו בקדושת שביעית. כגון: יקח מנת בשר, דג או מאכל אחר שאין בו קדושת שביעית. ויאמר: הקדושה שבמטבעות אלו מחוללת על בשר זה, או על דג זה, ויאכל את הבשר בקדושת שביעית, (את הנותר ממנו יניח בפה של שמיטה), והכסף יצא לחולין.

והוסיף **במנחת יצחק** (חלק ו סימן קכט), וכעין זה מבואר **בשו"ת ישועת מלכו** (יו"ד סימן נד) וכן הורו **הגרי"ש אלישיב זצ"ל** (וישא יוסף שביעית נו), ו**הגר"צ אבא שאול זצ"ל** (אור לציון שביעית פרק ג סעיף ב), ורשאי לחלל סכום גדול של ספק דמי שביעית, על מאכל שזה פרוטה, לפי מה שכתב **הר"ש סיריליא** (ירושלמי שביעית סוף פרק ט), שגם בדמי שביעית יכול לחלל שזה מנה על שזה פרוטה, כדון הקדש ומעשר שני אשר מתחללים גם על שווה פרוטה.

ואף **שהחזו"א** (סימן כה ס"ק ה) תמה על הר"ש סיריליא כיון שאפשר לאכול בקדושת שביעית אין הבלד בין זמן הבית לזמן הזה, ולכתחילה אין לחלל פחות משריו כיון שמפסיד המותר, מכל מקום באופן האמור שאין אפשרות לאכול כל מה שיש לו בקדושת שביעית דינו כדעיבד, וגם הוא רק חשש מספק, ובאופן זה גם לדעת החזו"א מותר לחלל לכתחילה על שווה פרוטה.

וכתב בשמיטה כהלכתה דיש מדקדקים, שבכל סעודה לוקחים איזה מאכל שזה פרוטה, ומקלפים אותו וכשמוכן לאכילה אומרים, 'כל דמי וחולופי שביעית שברשותי מחוללין על מאכל זה', ואוכלו בקדושה, ונתחללו בזה כל המעות שברשותו שבקדושת שביעית ומשתמש בהם כרצונו. והוסיף שיעשה כן לכל ישראל מדיון זכין, ויאכלו ענוים וישבעו.

וכתב **במנחת יצחק** (חלק י סימן קכ) שעצה זו לא מועילה

5. האופנים שלא נתפס הקדושה

בשני אופנים הבאים לא חלה קדושת שביעית על הדמים;

קנייה בהפקה: מבואר **בגמ'** (עבודה זרה דף סב:) הקונה פירות שביעית בהפקה, כלומר: שלוקח את הפירות עתה והתשלום נקף עליו כחוב, כאשר בא לשלם את חובו אין הכסף נתפס בקדושת שביעית.

וכתב בחוט שני (שמיטה עמוד שכח) שמאותו טעם, הקונה פירות שביעית ומשלם עליהם בצ"ק או בכרטיס אשראי, דינו כמשלם בהפקה כיון שאין עצמם ממון אלא הוראה לתשלום, וקדושת השביעית אינה נתפסת בהם.

וראה **בילקוט יוסף** (שביעית פרק יז סעיף טו) שהביא דעות פוסקים וזמננו האם תשלום בצ"ק דינו כמוזון או כהפקה. ונפק"מ לגבי איסור מסירת דמי שביעית לעם הארץ, ולגבי רכישת טלית בצ"ק אם יכול לברך עליו, וקניית טבעת קידושין בצ"ק אם יכול לקדש בה אשה, ומצות ביומו תתן שכרו אם מקיים את המצוה בתשלום בצ"ק.

והנה נחלקו הראשונים, האם הקפה מועלת גם כשהפירות בעין, לדעת **התוס'** (שם ד"ה יאות) אפילו אם הפירות בעין כאשר משלם הדמים, כיון שכבר מוכרם לאחר לא נתפסים בקדושה. **והרמב"ן** (שם ד"ה ואני חוכך) חולק שאם הדבר ישנו בעולם בשעת מתן הדמים, נתפס הקדושה על הדמים. **ובשו"ע** (יו"ד סימן קלב סעיף א), ובאו"ב (הדעות לגבי מכירת יין נסך, וכתב **בבאר הגר"א** (ד"ה יש מי) שבדברי הרמב"ן הם עיקר. ולגבי שביעית כתב **החזו"א איש** (שביעית סימן י ס"ק יג ד"ה במש"כ, סימן כו סדר שביעית ו), יש להקל כדעת תוס' כיון דשביעית בזמן הזה דרבנן, ובשל סופרים הלך אחר המיקל.

קנייה בהפקה: מבואר **בגמ'** (סוכה דף לט.) ונפסק **ברמב"ם** (שמיטה יובל פרק ח הלכה יא) שהקונה פירות שביעית בהבלעה, כלומר: שקונה פירות חו"ל, או יכול שישית, או מוצרים אחרים שאינם קדושים בקדושת שביעית, ומתנה עם המוכר שישלם לו עליהם סכום גבוה מן הנדרש, ובעד זה יתן לו המוכר במתנה פירות של שביעית, אותו הכסף אינו נתפס בקדושת שביעית. שהרי נתנו אותו בעד המוצרים שאין בהם קדושה.

האופן שמופיע בגמ', לגבי הרוצה לקנות אתרוג של שביעית ואינו רוצה שהדמים יתפסו בקדושה, יכול לקנות עמו לולב, ולסכם עם המוכר שישלם על הלולב סכום גבוה (שהוא מחירי הלולב והאתרוג יחד), והמוכר יתן לו את האתרוג במתנה. ונמצא שלא שילם כלל בעבור האתרוג, והכסף שמקבל המוכר עבור האתרוג 'בהבלעה' עם דמי הלולב אינו קדוש בקדושת שביעית.

ניתן להבליע דמי שביעית רק בדבר שנהוג לשלם עבורו, כגון פרי או במוצר כל שהו, אך לא ניתן להבליע את דמי השביעית באריזה או בשקית ניילון. הורו הפוסקים שלמרות הסיכום על מכירה בהבלעה, אם המוכר מנפיק חשבונית שמופיעים בה פירות השביעית ומחירים, שוב אין מכירה זו נחשבת למכירה בהבלעה, שהתברר שפירות השביעית לא ניתנו במתנה, והסיכומים בעל פה הינם דברים בטלים. (חוט שני שמיטה פרק ו הלכה א אות ט, עמוד שט, וראה מהפסטי ארץ פרק יב סעיף א).

משיב כהלכה

ההגרלה השבוע על 100 שקל מזומן
הזוכה בהגרלת גיליון 356 בסך 100 שקל מזומן
הבה"ח כבר אהרן בראכפלדל נ"ו
שיבת באבוב

שאלה: מה גדר חיוב בדיקת והגתת סת"ם?

על מי מוטל חובת בדיקה על הסופר או על הקונה, האם מספיק הגהה אחת, האם צריך גם הגהה על ידי מחשב, והאם הגהת מחשב לבד מספיקה?

מקורות: טור ושו"ע (או"ח סימן לב סעיף כא); קול יעקב

מקורו לב ס"ק קטו); שבט הלוי (חלק ז סימן ב, חלק ח סימן ט); חוט שני (נושאים שונים עמוד קלד); קונטרס לשכת הקדש (חלק א-ב) קונטרס שומרי משמרת (שבועות תשפ"ב).

במדור זה מופיעה שאלה שבועית בנושא הגיליון הבא, כל מי ששולח חשובה נכונה על השאלה נכנס להגרלה. ההגרלה על דעת רבני המפעל. התשובות המובחרות ישולבו במידת האפשר בגיליון הקרוב.

כדי להשיב ולהכנס להגרלה, מספיק לעיין במראה מקום אחד! נא להעביר את התשובות עד יום ראשון הקרוב בערב (תשובה שתגיע אחרי יום ראשון תכנס להגרלה הבאה). בצידוף פרטי המשיב (שם, טלפון, מקום לימוד), באתח מהאפשרויות הבאות:

1. בקו 'הילכתא' טלפון 02-5377085 שולחה 4
2. בעמודות 'גדרים פלוס' ו'הקילות', קופת 'הילכתא' - 'עומק הפשט'
3. בחדר 'קול השלשון', שיבת מיר ירושלים, תיבת 'הילכתא'
4. במקס מספר 1532-6507823
5. במייל 5047867@gmail.com

המדור הוקדש לעילוי נשמת האברך היקר והנעלה הג"ח משה הלוי הורביץ בן רבי אברהם שלום זצ"ל נלב"ע חג השבועות תשנ"ח ת.נ.צ.ב.ה.

סיכום הגיליון:

דינים העולים

- דמי שביעית:** קנה בכסף פירות שביעית, ושוב קנה עם הכסף פירות הפרי הראשון קדוש לעולם, וגם האחרון נתפס בקדושתו. והאמצעי יוצא לחולין. שילם בהקפה, צ"ק, כרטיס אשראי, בהבלעה, אין הדמים נתפסים בקדושת שביעית.
- ביטול:** כסף קדוש שנתערב בכסף חולין, אינו מתבטל. סתם כספים מותרים, כי רוב הכסף חולין ואין חוששין למועט שקדוש. גם בכסף בבנקים המנהג לא לחוש לדמי שביעית.
- ירבן:** הרוכש מוצר ללא חשש שביעית, אצל ירקן שמוכר פירות שביעית, ויש כעת בקופה 'ודאי דמי שביעית', ומקבל עורך במזומן דין העודף כ'ספק דמי שביעית' מדין 'כל קבוע כמחצה על מחצה'. ולכן מומלץ לשלם סכום מדויק של המוצר, או כרטיס אשראי. יש מחמירים אפילו כשיש רק 'ספק דמי שביעית', כיון שרוב הפירות בחנות קדושים.
- מכולת:** חנות שאין ודאי שיש כעת דמי שביעית בקופה, אין בעודף חשש 'דמי שביעית' משום 'כל דפריש מרובא פריש'.
- חילול:** יש מתירים בכל אופן לקבל עודף, כי החזר העודף על הסכום הגדול נחשב כמקח וחילול הקדושה מדמי השביעית ויוצא לחולין. ויש מסתפקים האם המקח עצמו מתפרש כחילול או לא, ואם מפרש שמחלל ודאי אין בעודף קדושת שביעית.
- חילול:** נחלקו הפוסקים האם אפשר לחלל שביעית בפחות משויה, ובמקום ספק יש להקל לחלל על שוה פרוטה. אחר זמן הביעור לא מועיל חילול. בדמי ספיחין לא מועיל חילול.

עדכוני הלכה

גופן למדקדים

עדכון בנושא 'מחיקת ממשך מחשב ללא חש' (גיליונות עומק הפשט 285-288).
 למעוניינים להשתמש במחשב בטקסטים שיש בהם שמות הקדושים, באופן שאין חשש של מחיקת השם במחמירים בכך, ניתן להשיג במערכת 'הילכתא' פונטים 'לשם השם' שאין בהם חשש מחיקת השם; (זאת בנוסף לפונטים ללא חשש שכבר קיימים במערכת).
 1. פונט שאותיות א ה י הפוכות מימין לשמאל.
 2. פונט שהאותיות א ה ש כתובות (הפונט הקטוע ניכר לעין בתוכנת וורד מגודל מספר 10 בתצוגה גודל 100).

נושא הגיליון הבא:

'בדיקת והגתת סת"ם'

טלו חלק ביזיכו הרבים העצום, והשתתפו בהוצאות הגיליון הבא

הגיליון נועד לעורר את לב הלומדים, נא לא לסמוך על הדברים הלכה למעשה בלי לעיין במקורות

זכות התורה של אלפי קוראי הגיליונות
תעמוד לרפואתו השלימה של
הרה"ח ר' יעקב ברוך בן רבקה שאשע שליט"א
לרפואה שלימה בתוך שאר חולי ישראל

הילכתא

לדעת לחיות כהלכה

- גיליון שבועי עומק הפשט
- שיעורים יומי עיון
- בית הוראה טלפוני
- ביורוי הלכה אקטואליים
- קו מידע הלכתי
- חוברות הדרכה

מכון הילכתא 02-535-0-535
 מענה אנושי בית הוראה מערכת הגיליון

קו מידע הלכתי
 02-5377-085

לקבלת הגיליון במייל: 5047867@gmail.com

פקס: 02-6507823

ניתן להאזין לשיעורים, הודעות, עדכונים, רישום להגרלות, ועוד...